

Sairaalanniemen digitaalinen jälleenrakennus

Juri Etto, Lapin yliopisto

Sairaalanniemen alue oli kaupungin ensimmäinen aikaansa nähden moderni yleissairaala, tai ylipäätään ensimmäinen virallinen sairaala. Siihen kuului isompi yksikerroksinen rakennus potilasmajoitusta ja kirurgista osastoa varten sekä kaksikerroksinen talo jossa oli koko tiluksia palveleva keittiö, toimistot, sekä lääkärin ja sairaanhoitajien asuinitilat. Alue sijaitsi nykyisen Rovaniemen kirkon kaakkoispuolella, tällä hetkellä vielä pystyssä olevan vuonna 1939 rakennetun kivirakenteisen paljon isomman sairaalan vieressä. Sairaalan aluetta suunniteltaessa noudatettiin Euroopassa silloin vallinnutta sairaaloiden ja parantoloiden filosofiaa, jossa korostui luonnonläheisyys ja potilaiden mahdollisuus viettää aikaa ulkona tai vähintään nähdä luontoa ikkunasta.

Sairaalanniemen digitaalinen jälleenrakennus: historia

Rovaniemellä sijainneen Sairaalanniemen alueen rakennukset mallinnettiin kuva- ja arkistomateriaalin mukaan siinä muodossaan kuin ne olivat vuosina 1918-1923. Pääasiallisena lähdemateriaalina toimi Lapin maakuntamuseon arkistojen laaja valokuvakokoelma sekä Finna-aineistohakupalvelusta löytynyt kuvamateriaali. Lisäksi rakennusten mittakaavassa auttoivat rakennuspiirrokset, jotka tosin erosivat jonkin verran toteutu-

Ruutukaappaus Sairaalanniemen virtuaaliversiosta. Näkyvissä on sairaalan henkilökunnan asuinrakennus.
Kuva: Sanni Mustonen, 2025.

Ruutukaappaus Sairaalanniemen virtuaaliversiosta. Etualalla henkilökunnan asuinrakennus, taustalla varsinainen sairaalarakennus. Kuva: Sanni Mustonen, 2025.

neista olemassa olleista rakennuksista, sekä kartta- ja maastodata, jota saatiin sekä Rovaniemen kaupunginkirjaston, että Lapin maakuntamuseon huomista.

Tuotokseen käytetty valokuvamateriaali on Ilkka Paavalniemen kuva-arkistosta, joka säästyivät Rovaniemen poltosta koska Paavalniemi oli paennut aiemmin jo ennen Saksalaisten pakenemista lapin alueelta. Suurin osa muusta kuva- ja arkistomateriaalista ajalta tuhoutui samassa sodassa joka tuhosi Sairaalanniemen ja suurimman Rovaniemeä.

Sairaalanniemen digitaalinen jälleenrakennus: toteutus

Rakennukset mallinnettiin Blender 3D -ohjelmalla, aineiston salliman tarkkuuden mukaan. Materiaali ja varsinkin maalien värivalinnat tehtiin ymmärrettävästi mustavalkoisen kuva-aineiston vuoksi ajan tyyppi-

Sairaalanniemi-demon esittelyä varten tehtiin myös fyysinen käyttöliittymä vanerista. Painikkeilla vaihdetaan paikkaa katsepupisteiden välillä. Kuva: Siiri Paananen, 2024.

sellä värivalikoimalla koska rakennukset oli maalattu useamman kerran uudelleen. Virtuaalimallit tuotiin yhteen maailmaan Unreal Engine -pelimoottorissa. Tässä vaiheessa lisättiin myös Rovaniemen korkeuskartta joka oli muutettu ajanmukaiseksi, ja lisättiin alueelle vehreyttä ja tuotiin rakennusten värit esiin.

Sovellusta on voinut katsoa VR-laseilla sekä tavalliselta näytöltä. Molempia versioita on esitelty sekä Lapin yliopistolla että Lapin maakuntamuseolla. Käyttäjien kommentit historian digitaalisesta esilletuomisesta ovat olleet positiivisia. Monet Rovaniemeltä kotoisin olevat ihmiset tietävät vain vähän yksityiskohtia paikallishistoriasta, saati sitten lukuisat muualta muuttaneet. Tilan kokemus ja käyttäjän ymmärrys esitetyn sisällön oikeasta skaalasta olivat enemmän esillä VR demosta annetuissa kommentteissa, mutta molemmat esitystavat toivat raportoidusti lisää tietoa käyttäjilleen, ja herättivät kiinnostusta historiaan. ♦